

TAČKA III

UNIVERZITET CRNE GORE

FILOZOFSKI FAKULTET

VIJEĆU

Odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta, br.01-2544 od 22.11.2021. godine, imenovana je Komisija za ocjenu master rada, pod naslovom ***Uključivanje djece sa oštećenjem sluha u vaspitno-obrazovni proces***, kandidatkinje **Jovane Popović**.

U skladu sa članom 29, stav 1 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Komisija podnosi sledeći

IZVJEŠTAJ O MASTER RADU

KRATKI PRIKAZ RADA

Master rad kandidatkinje Jovane Popović, ***Uključivanje djece sa oštećenjem sluha u vaspitno-obrazovni proces***, napisan je na 74 strane, u *Times New Roman* fontu, prored 1,5. Rad je struktuiran u šest tematskih cjelina. U okviru prve tematske cjeline *Teorijski dio istraživanja* detaljno je operacionalizovan koncept: Oštećenje sluha, Građa i funkcija organa sluha, Patologija sluha, Uzroci oštećenja sluha, Slušna oštećenja i psihosocijalni razvoj i Prepoznavanje gubitka sluha i nagluvosti, dok je u drugoj tematskoj cjelini *Rehabilitacija i tretman slušno oštećene djece*, razrađen koncept: Tehnička pomagala u rehabilitaciji djece sa oštećenjem sluha, Slušni aparati i Kohlearni

implant. Treća cjelina *Prethodna istraživanja* odnosi se na istraživanja na ovu tematiku. Dat je detaljan prikaz četvrte cjeline: *Vaspitanje i obrazovanje djece sa oštećenjem sluha*: Uključivanje učenika sa oštećenjem sluha u školu, Uloga nastavnika u procesu obrazovanja učenika sa oštećenjem sluha i Uloga roditelja u procesu obrazovanja učenika sa oštećenjem sluha.

Nakon objedinjavanja teorijskog i metodološkog dijela rada kandidatkinja je opsežno analizirala empirijsku evidenciju u okviru šestog poglavlja, pod nazivom, *Zaključak*.

Kandidatkinja Jovana Popović je svoju teorijsku elaboraciju fokusirane problematike utemeljila u brojnim relevantnim izvorima i publikacijama (ukupno 44 jedinice) i primjereno odabranim i prikazanim elektronskim izvorima. Na kraju su prilozi, odnosno instrumenti, funkcionalno operacionalizovani i primijenjeni u ovom istraživanju. Implementacijom inkluzivnog obrazovanja u našem školskom sistemu pruža se mogućnost kvalitetnog obrazovanja svoj djeci bez obzira na njihove različitosti. Integracija djece sa teškoćama u razvoju u redovni vaspitno-obrazovni sistem je dio naše svakodnevnice. Cilj inkluzivnog obrazovanja je pružiti kvalitetno obrazovanje djeci sa teškoćama u razvoju a u skladu sa njihovim interesima, mogućnostima i potrebama. Oštećenje sluha izaziva poremećaj govora i jezika a samim tim i nemogućnost verbalne komunikacije dovodeći do disharmoničnog razvoja između kognitivnih i komunikativnih sposobnosti. Usled jezičkih problema koji povlače obrazovne poteškoće, javljaju se i komunikativne prepreke i barijere u okruženju što rezultira socijalnim smetnjama. Integracija djece sa oštećenjem sluha u školama ima za cilj njihovo aktivno učešće u obrazovnom procesu, funkcionalnu socijalizaciju i uključivanje u vršnjačku zajednicu.

U teorijskom dijelu rada kandidatkinja Popović, navodi da je u najširem smislu, inkluzija proces u kome se pojedinac posmatra kao dio neke cjeline a sa druge strane, inkluzija u užem smislu definiše inkluzivno obrazovanje, tj. aktivnost pojedinca i društva kroz proces učenja.

Kandidatkinja Jovana Popović daje poseban osvrt na raznovrsnost kod raznih autora kada je riječ o implementaciji inkluzivnog obrazovanja u osnovnim školama gdje se pružila mogućnost djeci sa oštećenjem sluha da se aktivno uključe u vaspitno-

obrazovni proces, odnosno mogućnost školovanja po redovnim školskim programima. Uspješnost inkluzije djece i učenika sa oštećenjem sluha uveliko zavisi od osoba koje se bave vaspitno-obrazovnim radom. Na osnovu njihovih istraživanja nailazimo na različite statističke podatke i teorijske rasprave vezane za ovu tematiku. Imajući u vidu da je uloga nastavnika u obrazovanju i u socijalnom razvoju ovih učenika veoma važna, kandidatkinja Popović navodi istraživanja gdje su ispitivani stavovi nastavnika prema djeci sa oštećenjem sluha (Tomić, Šehović & Hrvanović, 2007.) Ponašanje učenika sa oštećenjem sluha u nastavnom procesu zaokupilo je pažnju pojedinim istraživačima, koji opisuju ponašanje gluve i nagluve djece i djece tipičnog razvoja u različitim školskim situacijama (Mijatović & Radovanović, 2020).

U dijelu rada, pod nazivom *Empirijski dio istraživanja*, kandidatkinja Jovana Popović razvija metodološki koncept rada kroz cjelishodno projektovani cilj i zadatke, a potom i logično, detaljno operacionalizovane hipoteze. Usled jezičkih problema koji povlače obrazovne poteškoće, javljaju se i komunikativne prepreke i barijere u okruženju što rezultira socijalnim smetnjama. Problem ovog naučnog istraživanja je bio utvrditi uticaj vaspitno-obrazovnog procesa na učenike sa oštećenjem sluha a predmet istraživanja je uključivanje djece sa oštećenjem sluha u vaspitno-obrazovni proces. Cilj ovog istraživačkog rada je bio utvrditi socijalizacijska dostignuća djece sa oštećenjem sluha u redovnom vaspitno-obrazovnom procesu. Da bi se cilj istraživanja realizovao bilo je neophodno konkretizovati zadatke istraživanja : utvrditi socijalizacijski položaj učenika sa oštećenjem sluha u odjeljenju; utvrditi nivo komunikacije učenika sa oštećenjem sluha i učenika bez oštećenja sluha i utrditi stavove i mišljenja nastavnika o integraciji djece sa oštećenjem sluha u redovnom nastavnom procesu. Na osnovu predmeta i cilja istraživanja, kandidatkinja Popović je definisala glavnu hipotezu kao i sporedne:

H₀-Pretpostavlja se da učenici sa oštećenjem sluha imaju dobar socijalizacijski položaj u odjeljenju.

H₁-Pretpostavlja se da je komunikacija kod učenika sa oštećenjem sluha razvijena u toj mjeri da im omogućava zadovoljenje komunikacijskih potreba.

H₂-Pretpostavlja se da su stavovi i mišljenja nastavnika o integraciji djece sa oštećenjem sluha u redovnom nastavnom procesu pozitivni.

Sociometrijskom tehnikom tj. sociometrijskim testom kandidatkinja Jovana Popović je ispitala međusobne odnose, među učenicima tipičnog razvoja i učenicima sa oštećenjem sluha u odjeljenju i utvrdila njihov položaj unutar tog odjeljenja a mišljenja i stavove nastavnika o uključivanju djece sa oštećenjem sluha u nastavni proces tehnikom anketiranja.

U istraživanju su učesvovala 194 učenika (10 učenika sa oštećenjem sluha i 184 učenika bez oštećenja sluha) iz 8 osnovnih škola i 10 odjeljenja iz dvije opštine (Podgorica i Nikšić). Osim učenika u istraživanju učestvovala su i 32 nastavnika predmetne i razredne nastave kao i 8 stručnih saradnika (logopedi, pedagozi i psiholozi).

U dijelu *Rezultati istraživanja*, kandidatkinja Popović navodi da hipoteza *Učenici sa oštećenjem sluha imaju dobar socijalizacijski položaj u odjeljenju* nije prihvaćena jer je istraživanje pokazalo da djevojčice sa oštećenjem sluha imaju lošiji sociometrijski status od djevojčica bez oštećenja sluha.

Rezultati ovog istraživanja su pokazali da učenici sa oštećenjem sluha imaju zadovoljavajuću komunikaciju sa vršnjacima, nastavnicima i stručnim saradnicima, što potvrđuje hipotezu da je komunikacija kod učenika sa oštećenjem sluha razvijena u toj mjeri da im omogućava zadovoljenje komunikacijskih potreba.

Takođe, rezultatima ovog istraživanja kandidatkinja potvrđuje hipotezu da su stavovi i mišljenja nastavnika o integraciji djece sa oštećenjem sluha u redovnom nastavnom procesu pozitivni. Nastavnici smatraju da nijesu dovoljno edukovani za rad sa ovom populacijom ali da su spremni da sarađuju sa stručnim saradnicima i roditeljima kako bi se ova djece integrisala u redovnim odjeljenjima redovnih škola.

Kandidatkinja Popović navodi da istraživanje ukazuje na potrebu i težnju da se problemu socijalne kompetencije djece sa oštećenjem sluha kao i djece tipičnog razvoja mora posvetiti više pažnje.

ZAVRŠNA OCJENA RADA

Imajući u vidu navedenu argumentaciju koja svjedoči o kvalitetu, relevantnosti, svrsishodnosti, inovativnosti master rada kandidatkinje Jovane Popović, na temu koja je izuzetno aktuelna i značajna, Komisija je pozitivno ocijenila rad, te predlaže Vijeću Filozofskog fakulteta da usvoji Izvještaj i odobri javnu odbranu master teze, pod nazivom: ***Uključivanje djece sa oštećenjem sluha u vaspitno-obrazovni proces***

KOMISIJA

Prof.dr Tatjana Novović, predsjednik

Tatjana Novović

Prof.dr Nada Šakotić, mentor

Nada Šakotić

Prof.dr Biljana Maslovaric, član

Biljana Maslovaric

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
NIKŠIĆ

PRIMLJENO: 13. 10. 2022.			
ORG. JED.	BROJ	PRILOG	VRJEDNOST
01	2431		

PREDLOG ODLUKE - Tačka 3

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na master studijama Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici od 14.10.2022. godine donijelo

ODLUKU

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Uključivanje djece sa oštećenjem sluha u vaspitno-obrazovni proces** Jovane Popović, studentkinje integrisanih akademskim studija Studijskog programa za obrazovanje učitelja na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović